

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

22. An Magistratus & Prælati teneantur ad correctionem subditorum non solum lege charitatis, sed etiam justitiæ? Et hæ circumstantia, quod Prælatus, vel Magistratus negligant supradictam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

iusmodi abusus in singulis non sit nisi veniale peccatum. Ceterum Prælati Religionum, qui sunt custodes caeremoniarum religionis, tenentur contrarias consuetudines reprehendere, & abolere, si possint. Quoniam ex huiusmodi consuetudinibus status religionis perturbatur, cum tamen debeat esse commodus ad perfectionem acquirendam. Hucusque Bañez, cui ego libentissime adhæreo.

RESOL. XXII.

An Magistratus, & Prælati teneantur ad correctionem subditorum non solum lege charitatis, sed etiam iustitia?

Et hæc circumstantia, quod Prælati, vel Magistratus negligant supradictam correctionem, an mutet speciem, vel tantum intra eandem speciem notabiliter aggravet, ita ut supradicti teneantur in confessione aperire munus suum Sacerdoti illud ignoranti?

Et an Magistratus, & Prælati in tali casu teneantur ad restitutionem tam stipendij illi parti correspondentis, quam damni inde sequenti? Ex p. 5. tract. 1. 4. & Misc. 2. Ref. 95.

Sup. hoc in §. 11. Ref. seq.

Affirmativam sententiam præter alios docet Coninch de charitate, disputat. 128. num. 70. & Hurtadus de Mendoza in 2. 2. tom. 2. disputat. 162. sect. 4. §. 40. quia Magistratus sæculares pecuniam accipiunt pro exercendo munere; Prælati verò stipendium iurisdictionem & alia commoda temporalia. Hinc infert Hurtadus teneri Prælatos, & Magistratus aperire in confessione munus suum Sacerdoti illud ignoranti, quando in correctione peccaverunt. Secundo infert Magistratus & Prælatos in tali casu teneri ad restitutionem tam stipendij illi parti muneris respondentis, quam damni inde sequenti, quia ipsi fuerunt moraliter causa illius damni, quia Reipublicæ debebant eas actiones quibus malum erat auerendum, & quemadmodum qui iniuste retinet meas pecunias, tenetur de damno emergente; ita qui iniuste retinet eas actiones, tenetur de damno emergente ex ea retentione, quo differunt Magistratus à privatibus. Hi enim non tenentur ex iustitia, & quamvis tenerentur, esset ex conceptu communi ipsius obiecti iustitiæ, non tamen ratione dati & accepti: omne autem malum ortum ex iniusta retentione accepti, tenetur refarcire, qui iniuste retinuit. Ita Hurtadus ubi supra.

2. Non desinam tamen hic adnotare Petrum Lorca in 2. 2. question. 33. artic. 5. sect. 3. disputat. 42. num. 4. contrariam sententiam docere, ubi sic ait. Queritur an obligatio Prælatorum circa correctionem, quæ ex officio oritur, sit solius charitatis, an verò iustitiæ? Caiet. in comment. artic. 2. subtiliter & metaphysicè conatur revocare ad iustitiam. Sed cum actus ipse non sit iustitiæ (correctio enim fraterna, qua talis est, à quocumque fiat, non est actus iustitiæ, sed charitatis) non video quomodo ad iustitiam revocari possit. Nam Prælati debito sui muneris non solum tenentur exhibere subditis iustitiam, sed etiam charitatem. Ex quo sequitur circumstantiam hanc, quod si Prælati sit, qui corrigere negligit, non mutare speciem, videtur autem intra eandem speciem notabiliter aggravare. Sic Lorca, quod idem docet de Magistratibus sæcularibus. Prima opinio est probabilior: secunda est probabilis. Vide me ipsum p. 1. tract. 7. §. resol. 57.

* Quæ hic est in tom. 1. Ref. 71. & hic inf. in Ref. seq. §. Sed ego ad medium.

RESOL. XXIII.

An Prælati, & Magistratus teneantur corrigere peccata mortalia ex iustitia?

Ex quo inferitur, quod in confessione Prælati, qui nunglexit salutem proximi, debet se accusare ut ipse, si fuit illi subditus, nisi aliunde Confessorius ad agnoscat.

Et idem dicendum est de Patribus, Tutoribus, Dominis respectu mancipij, non tamen famuli vel salariorum servientis, nisi sit domesticus, & contubernalis? Ex p. 7. tr. 3. Ref. 9.

§. 1. **A**D hoc dubium variis assertionibus respondet Hurtadus de Mendoza de fide vol. 2. disp. 162. sect. 4. §. 39. & seq. ubi sic ait: Dico Prælati, qui non accipiunt publicum salarium pro suo officio, non tenentur ex iustitia; quia hæc virtus obligatione dati, & accepti.

2. Dico secundo Magistratus & Prælatos, & omnes qui publicum stipendium, aut quasi stipendium accipiunt, tenentur ex iustitia; ita ut non solum non faciendo correctionem peccent contra charitatem; sed etiam contra aliam virtutem specie distinctam. In hac conveniunt omnes fere Doctores, quod atinet ad iustitiam: ita colligitur ex S. Augustino tom. 5. lib. 1. de civitate, cap. 9. ubi asserit, non esse parvam obligationem ad corrigendum errantes privatis, atque Prælati. Ludovicus Viues in commentario id explicat: quia privati tenentur præcipue solius charitatis: Prælati verò iustitiæ, ac reprobant nonnullos peritos Iuris, quod censeri erunt hoc preceptum spectare ad solos Prælatos, quia non agnoscunt obligationem nasci, nisi ex iustitia. At Viues rectè probat obligationem intendi in ortu à charitate. Basi 2. quest. 33. artic. 3. dub. 1. conclus. 2. Augusti versus, Secundo est advertendum, P. Valent. disp. 3. questione 10. punct. 3. vers. Porro hæc cum Duns. Soto, P. Suarez, disput. 8. sect. 4. num. 4. & 5. asserit obligationem iustitiæ esse per se notam. P. Luisius, disput. 87. dub. 1. Licet enim censetur non esse hanc propriam iustitiam, admittit tamen eam esse iustitiam præstativam ratione officij, & peccatum esse in diuersa specie, P. A. J. di. disput. 2. num. 70. estque doctrina certa, & communis quam contra Lorcam probavi: quia Magistratus & Prælati verò stipendium, iurisdictionem, & alia commoda temporalia.

3. Dico tertio: Confessarij, qui non accipiunt publicum stipendium, non peccant contra iustitiam, quia non est inter illos, & penitentes datum & acceptum pro correctione: at si in confessione eam committant, quæ necessaria censetur prudenter; peccant contra religionem eos obligantem ad sacramenta dignè ministranda.

4. Dico quarto: Concionatores, & alij, qui nec stipendium publicum accipiunt, nec ministrant sacramenta, non obligantur nisi ex charitate ad correctionem fraternam, nec peccant contra duas virtutes, quia nec iustitia, neque religio, nec fidelitas imponunt obligationem.

5. Hinc inferitur teneri Prælatos, & Magistratus aperire in Confessione munus suum Sacerdoti illud ignoranti, quando in correctione peccaverunt.

6. Non deseram tamen hic adnotare, quod Lorca in 2. 2. D. Thoma, questione 33. art. 5. sect. 4. disput. 42. num. 4. docet obligationem Prælatorum quoad correctionem non procedere ex debito iustitiæ, sic enim asserit. Queritur, An hæc maior obligatio Prælati